

Елин Пелин

Нещастие

Какво беше се случило, та веселият, жизнерадостният, вечно засмеяният отец Пиомий като никога седеше на прага на килията си тъжен и замислен?

За тъга ли беше тоя хубав летен ден?

На. По широкия манастирски двор, облян от слънце и радост, мирно и тихо си тече безбурният живот на братята, всички доволни и щастливи. Престарелият отец Сисой, когото братята наричат баба Аглида, като всякога спокойно и машинално си преде на чекръка пред голямата манастирска порта. Двете госпожици – гостенки на тая света обител – важно се разхождат подръка из двора и весело си приказват. Край тях час по час минава младият отец Игнатий, почитателно им се кланя, и лицето му се отваря от усмивка чак до ушите. На куршумения черковен покрив се любят гълъбите. В двора два красиви пауна се перчат срещу слънцето и весело крещят. Наоколо гората и планинските върхове високо и спокойно се къпят в чистия лазур на небето. Всичко по старому си живее в ред и покорност на съдбата и се радва с благодарност на хубавия божи свят.

И сред тая спокойна, набожна тишина се чува сладостният еднообразен шум на двете манастирски чешми, които шепнат нежно на ушите, на сърцето, на ума и на душата и пеят сладко: спи, спи, спи...

Само отец Пиомий е далеч от тая радост. Загубен и занесен седи той на прага на килията, потънал в мисли.

Минават, заминават братята край него, всеки по своята работа, а той едвам отвърща на поздрава им и не вдига очи да погледне. Мина се час, два, три, наближи пладне, а той се не поклати от мястото си.

Игуменът, с голяма въдица в ръка, вече се връщаше от риба, цял зачервен и изпотен. Като мина край него, той извади от джоба ей две големи пъстърви, които още шаваха, и какъвто беше си весел, показа му ги със закачлив тон:

– Отче Пиомий, виждаш ли? Още шават!

Отец Пиомий вдигна глава и погледна игумена с такъв жален и съкрушен поглед, че го накара да отстъпи две крачки назад и веднага да стане сериозен.

– Какво има, отче Пиомий, какво се е случило? – запита уплашено и с участие игуменът.

Отец Пиомий въздъхна и се изправи. Лицето му беше бледо като на икона. А той цял изглеждаше, като че ли току-що го е прегазила някоя кола.

– Какво се е случило, отче Пиомий, да не си болен? – повтори още

по-уплашено игуменът. – Седиш, мислиш и въздишаш! Е, че бива ли тъй? Такъв юнак!

– Знаеш ли какво, отче – проговори отец Пиомий като из гроб, – да посветиш толкова труд, време, грижи и когато да се радваш на това, което си направил, ти...

– Господи, помилуй нас грешните! – прекръсти се игуменът, съвсем изумен. – Какво се е случило, отче Пиомий?

– Аз съм съсипан, отче игумене, аз съм отчаян! Колко несигурен е човек в надеждите си – дълбоко въздъхна отец Пиомий.

– Успокой се, отче. Може да не е всичко изгубено.

– Не – всичко, всичко е изгубено! – произнесе с треперящ глас Пиомий.

– Не се отчайвай, отче. Кажи, изповядай ми! Грях ли е? Изкушение ли е, болест ли е?

– Още по-лошо, отче!

– Господи боже! Да не си се влюбил пак? Тю, да му се не види макар! Та разправи де.

– Така изгубва човек вяра и в доброто, и в бога, и в труда, и във всичко – отпусна ръце отец Пиомий и пак седна на прага. – Винотооо, винцето – тригодишното – отиде, та се не видя! – заплака отведнаж той и настави през сълзи: – Ти знаеш ли, отче, какво нещо щеше да стане от него? Изтече, изтече безвъзвратно!

– Нима така! – плесна ръце дядо игумен.

И двамата калугери дълго мълчаха, без да се погледнат. Единият изповяда нещастieto си, другият напълно го разбра и го почувствува сам. После игуменът, седна до отца Пиомия и го попита с една трогателност, присъща на душите, които обичат едно нещо, вярват в едно нещо и които всецяло се срещат и разбират в това нещо.

– Бре, да му се не види! Е как стана това?

– Нощес се скъсал един обръч на бурето, и виното изтекло до капка.

– До капка!

– До капка-капчена!

– Нещастие!

– Ела, ела само да видиш – вдигна се отец Пиомий. – От мъка не съм го побарнал. Бидох, разклапчах го и бегах, да не гледам!

В това време покрай тях замина бързият отец Герасим. Като видя двамата братя разтревожени и тъжни, той се спря и попита с женския си глас:

– Какво се е случило, молим?

– Какво се е случило! Запечатаното буре на Пиомия изтекло – отговори малко троснато дядо игумен.

– У-у!... Е-е!... Па сега? – присъедини и своята скръб отец Герасим.

След малко дойде отец Никифор, по него отец Максим, по него Теодосий, събраха се всичките братя от манастира. Даже баба Аглида остави чекръка и дойде. И всички цъкаха със зъби, и всички се ядосваха, и всички си шушнеха нещо, сякаш имаше мъртвец.

Отец Пиомий ги въведе в своето малко зимниче, дето бе станало нещастие. Всички с любопитство се натрупаха около бурето, което още сълзеше между разцъфтелите се дъги.

Слаба светлина идеше от единственото прозорче и меланхолично осветяваше покойното буре. Благоуханна миризма от разляното вино пълнеше зимничето. Отците се натрупаха мълчаливо около бурето и по брадатите им лица се четеше дълбоко съжаление, като че се намираха не пред едно пукнато буре, а пред голямо човешко сърце, разбито от нещастие.

– Бог да го прости! – произнесе някой с тайнствен глас.

И всички с въздишка погледнаха отца Пиомия, който стоеше настрана съкрушен, изгубил вяра и надежда, и всички мълчаха, и никой не можеше да намери поне една утешителна думица да му каже.

КРАЙ

© 1905 Елин Пелин

Публикуван за пръв път под заглавие „Събитие“, разказ, с подпис Елин Пелин, във в. Вечерна поща, VI, бр. 1521, 6 ноември 1905. С многобройни поправки от стилно-езиков характер включен в Разкази, т. II, 1911, с. 106–109, и почти без промени в следващите издания на Разкази, т. II. Някои дребни поправки, предимно в пунктуацията, при включването му в С1¹, 1938. – Най-значителната промяна още при първото включване в Р е новият край. Първоначално разказът завършва:
– Бог да го прости! – произнесе някой с тайнствен глас.

И всички му отговориха:

– Бог да го прости!

После дядо Игумен, за да утеши отец Пиомия, разпечата едно от своите скъпоценни бурета, повика още няколко братя и го изпиха всичкото.

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906, „Български писател“, 1972 г.

Сканиране, разпознаване и редакция: Ивет Костова, 2008

Публикация:

Елин Пелин. Съчинения, том I – Разкази 1901–1906

Редактор: Светла Гюрова

Издателство „Български писател“, 1972 г.

ДПК „Димитър Благоев“ – София

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/5305>]

1. Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. I, 1-о изд. 1938